

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح لزوم به رسمیت شناخته شدن طب سنتی ایرانی در قوانین کشور»
(قانون تشکیل وزارت بهداشت)

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۶۴۷

شماره چاپ:

تاریخ چاپ:

معاونت پژوهش‌های
اجتماعی و فرهنگی
دفتر: مطالعات اجتماعی
سایر دفاتر:
مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۷۹۱۴

تاریخ انتشار:

۱۴۰۰/۹/۲۵

مقدمه

به منظور تحقق بند «۱۲» سیاست‌های کلی سلامت (مصوب ۱۳۹۳/۰۱/۱۸)^۱ و همچنین اجرای بند «چ» ماده (۷۴) قانون برنامه ششم توسعه (مصوب ۱۳۹۶/۰۱/۱۶)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌عنوان متولی امر طب سنتی ایرانی - اسلامی و مکمل در کشور موظف است نسبت به ادغام خدمات تأیید شده طب سنتی ایرانی - اسلامی در نظام سلامت و همچنین سامان‌دهی و توسعه ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی و درمانی این حوزه اقدام نماید. اما به نظر می‌رسد علی‌رغم تأکیدات صورت گرفته در اسناد بالادستی و همچنین اقدامات انجام شده از سوی دستگاه متولی امر، وجود برخی چالش‌ها، مانع توسعه و ارتقای این نوع از طب در کشور شده است.

در این راستا طرح «لزوم به رسمیت شناخته شدن طب سنتی ایرانی در قوانین کشور» با اشاره به وجاهت قانونی طب مدرن در قوانین موجود در کشور از جمله قانون مربوط به مقررات امور پزشکی، دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی و اصلاحات بعدی آن (مصوب ۱۳۳۴)، قانون تشکیل (۱۳۶۴/۰۷/۹) و قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اصلاحیه‌های بعدی آن (مصوب ۱۳۶۷/۳/۳) و همچنین قانون تأسیس سازمان نظام پزشکی (مصوب ۱۳۸۳/۰۸/۱۶) و خلأ قانونی لازم در خصوص طب‌های غیر رایج، با هدف ارتقای جایگاه طب سنتی و به رسمیت شناخته شدن آن در قوانین دائمی کشور ارائه شده است. بر این اساس در این گزارش ضمن بررسی چالش‌های کنونی طب سنتی ایرانی در کشور، طرح مذکور مورد ارزیابی قرار گرفته و پیشنهاد لازم ارائه خواهد شد.

طب سنتی در سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران

با توجه به اهمیت حوزه طب سنتی در نظام سلامت، این موضوع در برخی قوانین و اسناد بالادستی مورد تأکید قرار گرفته است که به شرح جدول زیر به آنها اشاره خواهد شد.

جدول ۱. فهرست قوانین و اسناد بالادستی در حوزه طب سنتی و مکمل

عنوان قانون	مواد مربوطه	سال تصویب	مرجع تصویب
قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	ماده (۱۶) - وزارت موظف است با همکاری وزارت کشاورزی طرح احیای داروهای گیاهی و استفاده گسترده از آن را به اجرا در آورد.	۱۳۶۴/۰۷/۰۹	مجلس شورای اسلامی
قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	ماده (۱) - بند «۱۸» - انجام پژوهش در زمینه طب سنتی و بررسی و تحقیق در زمینه خواص دارویی گیاهان و امکانات تهیه و استفاده از داروهای گیاهی و آموزش صحیح در زمینه‌های فوق و ایجاد مراکز مناسب برای طب سنتی	۱۳۶۷/۰۳/۰۳	مجلس شورای اسلامی
مصوبه موافقت با تأسیس مؤسسه آموزشی، پژوهشی و خدماتی ویژه طب سنتی ایران توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ^۱	نظر به اهمیت توسعه طب سنتی ایران و فناوری‌های مرتبط با گیاهان دارویی در تأمین سلامت و رفاه، توسعه و پیشرفت اقتصادی، رشد علوم و فناوری‌های حوزه سلامت و حفظ و ارتقای محیط زیست و برای بهره‌گیری بهینه از منابع غنی فرهنگی و تنوع آب و هوایی و دانش ارزنده ایران اسلامی و در راستای تحقق بندهای «۱»، «۲»، «۴» و «۶» سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران، به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می‌شود تا نسبت به تأسیس مؤسسه آموزشی، پژوهشی و خدماتی ویژه طب سنتی ایران اقدام نماید. تبصره - اساسنامه این مؤسسه به تصویب شورای گسترش آموزش عالی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد رسید.	۱۳۸۸/۰۱/۲۵	شورای عالی انقلاب فرهنگی
سند نقشه جامع علمی کشور ^۲	اولویت (ب)، راهبرد کلان ۱۱ - جهت‌دهی به چرخه علم و فناوری و نوآوری برای ایفای نقش مؤثرتر در حوزه علوم پزشکی و سلامت اقدامات ملی بند «۳» - تقویت ارتباط علوم سلامت و بالینی و طب سنتی اسلامی - ایرانی ^۳	۱۳۸۹/۱۰/۱۴	شورای عالی انقلاب فرهنگی
سند نقشه جامع علمی سلامت کشور ^۴	در این سند ^۵ در ذیل سیاست توسعه منابع انسانی، «تقویت ارتباط بین علوم در زمینه‌های ارتباط علوم پایه و بالینی (از جمله ادغام واحدهای علوم پایه به‌خصوص علوم زیستی در کوریکولوم پزشکی با تأکید بر کاربردهای بالینی آنها) و طب و داروهای سنتی، علوم سلامت با فناوری اطلاعات و ارتباطات و نیز پیوند مابین علوم اجتماعی و انسانی با مفاهیم عملکردهای نظام سلامت» به‌عنوان راهبردی مؤثر در زمینه اجرایی شدن این اولویت در نقشه جامع سلامت منظور شده است.	۱۳۸۹/۱۰/۱۴	شورای عالی انقلاب فرهنگی
دستورالعمل اجرایی ارائه خدمات طب سنتی	دستورالعمل مذکور در (۱۸) ماده و (۱۴) تبصره به تصویب رسیده و در دستگاه مربوطه لازم‌الاجرا می‌باشد.	۱۳۹۱/۰۴/۴	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
تصمیم نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور نسبت به ایجاد معاونت طب سنتی ایرانی - اسلامی ^۶	۱. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجاز است به استناد تبصره «۳» ماده (۵۷) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۸۹) نسبت به ایجاد معاونت طب سنتی ایرانی - اسلامی اقدام نماید. معاون طب سنتی ایرانی - اسلامی قائم مقام وزیر در امور طب سنتی ایرانی - اسلامی می‌باشد. ۲. کارگروه یاد شده به شورای عالی سیاست‌گذاری طب سنتی ایرانی - اسلامی تغییر نام و دبیرخانه آن در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (معاونت طب سنتی ایرانی - اسلامی) می‌باشد. ۳. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجاز است نسبت به ایجاد و راه‌اندازی دانشگاه علوم پزشکی طب سنتی ایرانی - اسلامی اقدام نماید. ۴. سند توسعه طب سنتی ایرانی - اسلامی به شرح متن پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است، تعیین می‌گردد. دستگاه‌های اجرایی موظفند نسبت به اجرای تصمیمات مربوط مطابق برنامه زمان‌بندی شده اقدام و نتیجه را هر سه ماه یکبار به دبیرخانه شورا گزارش نمایند.	۱۳۹۲/۰۲/۲۸	مصوبات هیأت وزیران

۱. شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۱۸۲ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۵، براساس تفویض شورای عالی انقلاب فرهنگی و بنا به پیشنهاد مورخ ۱۳۸۷/۸/۱۳ وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ماده‌واحد «موافقت با تأسیس مؤسسه آموزشی، پژوهشی و خدماتی ویژه طب سنتی ایران توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» را به تصویب رساند.

۲. شورای عالی انقلاب فرهنگی، سال ۱۳۸۹.

۳. در ذیل اولویت (ب) در این سند در بخش سلامت، موضوع طب سنتی قرار دارد که در این راستا راهبرد و اقدام ملی در موضوع یادشده به شرح فوق در سند درج شده است.

۴. شورای عالی انقلاب فرهنگی، کمیته تخصصی سلامت و علوم زیستی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سال ۱۳۸۹.

۵. در سند حاضر موضوع طب سنتی و داروهای گیاهی در ذیل ۱۵ حوزه اولویت‌دار کشور در نظر گرفته شده است.

۶. تصمیم نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور در کارگروه احیا و توسعه نظام طب سنتی به استناد اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اتخاذ و ابلاغ به وزارت بهداشت شده است.

عنوان قانون	مواد مربوطه	سال تصویب	مرجع تصویب
سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی ^۱	ماده (۵) - جزء «۲» - این سند اهداف، راهبردها و اقدامات در حوزه طب سنتی و داروسازی سنتی مطرح شده است.	۱۳۹۲/۰۴/۲۵	شورای عالی انقلاب فرهنگی
مصوبه تأیید اصل تأسیس دانشگاه طب سنتی اسلامی - ایرانی ^۲	با عنایت به تصویب سند توسعه طب سنتی اسلامی - ایرانی و ورود خدمات این طب در نظام سلامت کشور، دانشگاه طب سنتی اسلامی - ایرانی تحت نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأسیس می‌شود. تبصره - طرح تفصیلی این دانشگاه توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، برای تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می‌شود.	۱۳۹۲/۰۴/۲۵	شورای عالی انقلاب فرهنگی
تصمیم نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور در خصوص دستورالعمل تعیین صلاحیت علمی خبرگان بدون مدرک دانشگاهی طب سنتی ایرانی - اسلامی	به استناد مصوبه پانصدوسومین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۳۸۱/۶/۵، بند «۳» و تبصره «۱۱» بند «۵» آیین‌نامه ارزشیابی صلاحیت علمی خبرگان بدون مدرک دانشگاهی در زمینه طب سنتی ایران از بخش ۵ سند توسعه طب سنتی (مصوبه ۱۳۹۲/۴/۲۸) به منظور سامان‌دهی و تعیین ضوابط فعالیت خبرگان بدون مدرک این آیین‌نامه در ۹ ماده و ۱۰ تبصره تدوین گردیده است.	۱۳۹۲/۰۴/۲۸	مصوبات هیئت وزیران
سیاست‌های کلی سلامت	بند «۱۲» - بازشناسی، تبیین، ترویج، توسعه و نهادینه نمودن طب سنتی ایران ^۳	۱۳۹۳/۰۱/۱۸	مقام معظم رهبری (مدظله)
آیین‌نامه تأسیس سلامت‌کده‌های طب ایرانی	این آیین‌نامه در ۲۶ ماده و ۳۷ تبصره، تمامی شرایط مورد نیاز برای تأسیس سلامت‌کده طب ایرانی از جمله شرایط متقاضیان تأسیس، شرایط تأسیس و بهره‌برداری، ضوابط پرسنلی، ضوابط ساختمانی، ضوابط تجهیزاتی، ضوابط بهداشتی، وظایف مؤسس، وظایف مسئول فنی و تخلفات را شامل می‌شود.	۱۳۹۵	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
قانون برنامه ششم توسعه	بهموجب بند «ج» ماده (۷۴) قانون برنامه ششم توسعه و در راستای تحقق بند «۱۲» سیاست‌های کلی سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌عنوان متولی امر طب سنتی ایرانی - اسلامی و مکمل موظف است نسبت به ادغام خدمات تأیید شده طب سنتی ایرانی - اسلامی در نظام سلامت و همچنین سامان‌دهی و توسعه ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی و درمانی این حوزه اقدام نماید.	۱۳۹۶/۰۱/۱۶	مجلس شورای اسلامی
آیین‌نامه نحوه فعالیت فعالان حوزه طب سنتی و فروش گیاهان دارویی	این آیین‌نامه در ۳ فصل و ۱۲ ماده تصویب و جایگزین آیین‌نامه نحوه فعالیت دانش‌آموختگان پزشکی در حیطه طب سنتی ایرانی مورخ ۱۳۹۶/۳/۷ شده است.	۱۳۹۷/۸/۸	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

همان‌طور که مشاهده می‌شود در سیاست‌های متعدد اعم از سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله)، قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی (قوانین دائمی و یا زمان‌دار)، اسناد مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، مصوبات هیئت وزیران و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به موضوعات مختلف در حوزه طب سنتی ایرانی پرداخته شده است. با در نظر گرفتن مراجع تصویب سیاست‌های فوق‌الذکر، می‌توان اشاره داشت که:

- برخی سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه معطوف به زمان بوده و با اتمام زمان اجرای آن موضوعیت نخواهد داشت.

۱. سند مذکور به استناد جزء «الف» بند «۱-۵» فصل پنجم نقشه جامع علمی کشور در ۷ ماده و ۶ تبصره در سال ۱۳۹۲ به تصویب رسیده است.
۲. در جلسه ۷۲۵ مورخ ۱۳۹۲/۴/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی و بنا به پیشنهاد مورخ ۱۳۹۲/۲/۱۸ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب رسیده است.
۳. ۱-۱۲. ترویج کشت گیاهان دارویی تحت نظر وزارت جهاد کشاورزی و حمایت از توسعه نوآوری‌های علمی و فنی در تولید و عرضه فرآورده‌های دارویی سنتی تحت نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۲-۱۲. استانداردسازی و روزآمد کردن روش‌های تشخیصی و درمانی طب سنتی و فرآورده‌های مرتبط با آن، ۳-۱۲. تبادل تجربیات با سایر کشورها در زمینه طب سنتی، ۴-۱۲. نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر ارائه خدمات طب سنتی و داروهای گیاهی، ۵-۱۲. برقراری تعامل و تبادل منطقی میان طب سنتی و طب نوین برای هم‌افزایی تجربیات و روش‌های درمانی، ۶-۱۲. اصلاح سبک زندگی در عرصه تغذیه

- برخی سیاست‌ها مانند مصوبات هیئت وزیران معطوف به نظر و رویکرد دولت بعدی بوده و لذا با تغییر رویکرد در دولت بعد می‌تواند مورد اصلاح، بازنگری و یا لغو قرار گیرد.

- برخی سیاست‌ها مانند مصوبات دستگاه‌های اجرایی معطوف به اهداف و رویکرد دستگاه بوده و می‌تواند با تغییر دولت و رؤسای آن مورد اصلاح، بازنگری و یا لغو قرار گیرد.

بررسی کارشناسی طرح

در مقدمه توجیهی طرح، به خلأ قانونی در خصوص ضرورت طب سنتی ایرانی در نظام سلامت و جایگاه آن در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اشاره شده است. به نحوی که در قوانین و اسناد بالادستی کشور اگرچه به صراحت واژه طب رایج یا مدرن و یا کلاسیک ذکر نشده، اما تمامی مواد و تبصره‌های ناظر بر طب مدرن و فارغ‌التحصیلان این طب است. بنابراین پیشنهاد الحاق یک تبصره به قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با هدف به رسمیت شناخته شدن طب سنتی ایران و اجازه دخالت در امر سلامت مردم جامعه از سوی طراحان به شرح زیر ارائه شده است:

«طب سنتی ایران یک جزء لاینفک و رسمی نظام سلامت ایران است و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ضمن برعهده داشتن مسئولیت کلیه ارکان و خدمات طب سنتی ایران مکلف است با تشکیل شورای عالی طب سنتی ایران به‌عنوان عالی‌ترین مرجع قانونی، سیاستگذاری تمهیدات قانونی و آیین‌نامه‌های لازم را جهت توسعه آموزشی، پژوهشی و خدماتی و نیز ادغام طب سنتی ایران در نظام سلامت را تدوین و اجرا نماید»^۱.

با توجه به ماده‌واحد پیشنهادی، نقاط قوت و ضعف این طرح به شرح زیر ارائه می‌شود.

نقاط قوت

- ارتقای جایگاه طب سنتی ایرانی در نظام سلامت: با توجه به سیاست‌های کلی سلامت و قوانین توسعه‌ای به طب سنتی ایرانی و ضرورت سامان‌دهی این حوزه در کنار طب مدرن در نظام سلامت، تأکید بر به‌کارگیری این شاخه از طب در کنار طب نوین و توسعه خدمات آموزشی، پژوهشی و درمانی این حوزه می‌تواند سبب ارتقای جایگاه طب سنتی از لحاظ علمی و ساختاری شود.

- وجاهت قانونی دائمی به طب سنتی ایرانی: با توجه به زمان‌دار بودن برخی اسناد بالادستی همواره در پایان یافتن دوره زمانی اسناد مذکور در خصوص بود یا نبود، قانونی بودن و یا نبودن طب سنتی ایران در عرصه سلامت، چالش‌ها و مشکلات خاص خود را ایجاد خواهد کرد. لذا اعطای وجاهت قانونی و رسمی از طرف مجلس به طب یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است.

نقاط ضعف

- ابهام در عنوان طرح: اگرچه مقدمه توجیهی نشان می‌دهد که طرح به دنبال اصلاح قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است، اما عنوان و متن طرح چنین چیزی را مدنظر قرار نداده است. از سوی دیگر مشابه هدف این طرح در شرایط فعلی در ماده (۷۴) قانون برنامه ششم توسعه مورد توجه قرار گرفته و پرداختن مجدد به آن موجب تورم و ازهم‌گسیختگی قوانین خواهد بود. در نتیجه با وجود این ابهام می‌تواند مغایر سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری باشد. لذا لازم است هدف این طرح با الحاق و یا اصلاح قوانین مرتبط (از جمله قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مصوب ۱۳۶۷) دنبال شود.

۱. طرح ثبت شده به شماره ۶۴۷ قابل دسترسی در آدرس: https://rc.majlis.ir/fa/legal_draft/show/1677126

– مغایرت با اسناد بالادستی: شورای عالی طب سنتی ایران از حیث اعضا، تکالیف و صلاحیت‌ها دارای ابهامات فراوانی است که لازم است برطرف شود. آنچه تحت عنوان «عالی‌ترین مرجع قانونی، سیاستگذاری و تمهیدات قانونی و آیین‌نامه‌های لازم» ذکر گردیده است می‌تواند **مغایر اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصول (۳)، (۸۵)، (۱۱۰) و (۱۳۸)** باشد. زیرا سیاستگذاری از شئون مقام معظم رهبری (مدظله) است، مرجع وضع قوانین مجلس شورای اسلامی بوده و صلاحیت وضع آیین‌نامه صرفاً در اختیار وزارت است.

– ابهام در منابع مالی پیشنهادی طرح: با توجه به اینکه در طرح پیشنهادی به تشکیل شورای عالی طب سنتی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اشاره شده است، اما منابع مالی لازم برای آن در طرح دیده نشده است. (اگرچه ممکن است تشکیل شورای عالی طب سنتی در ساختار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دارای بار مالی چشمگیری نبوده) لیکن ضروری است محل تأمین منابع مالی آن در قانون تصریح شود. اگرچه ممکن است اعتبار مورد نیاز برای تشکیل این شورا از بودجه در اختیار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأمین گردد، اما لازم است در قالب تبصره در ذیل ماده‌واحده پیشنهادی این موضوع رفع ابهام گردد.

– ابهام در برخی واژگان: در طرح پیشنهادی منظور از **ارکان و خدمات طب سنتی و آیین‌نامه‌های لازم** مشخص نبوده و حائز ابهام است و لازم است مورد اصلاح قرار گیرد.

جمع‌بندی و پیشنهاد

اگرچه اقدامات متعددی در زمینه ارتقای جایگاه طب سنتی در نظام سلامت صورت گرفته، به‌نحوی که تا سال جاری حدود ۳۷۰ نفر دانش‌آموخته رشته طب ایرانی، ۸ دانشکده طب ایرانی، ۱۳ گروه طب ایرانی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و ۶۴ سلامت‌کده دولتی در کشور ایجاد شده^۱ که اقدام با ارزشی است، لیکن به‌نظر می‌رسد علی‌رغم تأکید اسناد بالادستی بر تبیین، ارتقا و... طب سنتی در کشور، نگاه حداقلی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به مقوله طب سنتی مانع ارتقای جایگاه آن، سامان‌دهی خدمات طب سنتی و... در کشور شده و همین مسئله زمینه بروز گروه‌های فعال و ایجاد سازمان‌های پیشنهادی مرتبط به این حوزه را فراهم کرده است. این در حالی است که به‌نظر می‌رسد اتخاذ سیاست‌ها و تصمیم‌گیری‌های مناسب در راستای به‌کارگیری این شاخه از طب در نظام سلامت و همکاری کلیه دستگاه‌های مرتبط با سلامت در کشور با این موضوع در کنار ایجاد ساختاری مناسب در بدنه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از ضروریات ارتقای جایگاه طب سنتی و مکمل در کشور است. در این راستا طرح پیشنهادی «**لزوم به رسمیت شناخته شدن طب سنتی ایرانی در قوانین کشور**» از سوی طراحان با هدف ایجاد ضوابط و تکالیف قانونی دائمی برای متولی سلامت در خصوص به‌کارگیری و ادغام طب سنتی در کنار طب نوین در نظام سلامت زمینه افزایش به‌کارگیری این شاخه از طب و اتخاذ سیاست‌های مرتبط با آن در راستای دسترسی و بهره‌مندی مردم به این خدمات ارائه شده است. اگرچه طرح پیشنهادی دارای برخی ایراد و ابهام از حیث عدم تطابق مقدمه توجیهی و محتوای ماده‌واحده پیشنهادی با عنوان طرح و یا بار مالی احتمالی ناشی از تشکیل شورای عالی طب سنتی در وزارت بهداشت است، اما با توجه به هدف و دغدغه طراحان، ضمن اینکه **تأیید کلیات طرح از سوی این مرکز توصیه شده**، پیشنهاد می‌شود عنوان طرح مورد اصلاح و ابهامات مرتبط با طرح که به شرح فوق اشاره شد، از جمله مغایرت با اصل هفتادوپنجم (۷۵) قانون اساسی و رفع ایرادات احتمالی از سوی شورای محترم نگهبان برطرف گردد.

۱. گزارش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (دفتر طب ایرانی)، ۱۳/۰۸/۱۴۰۰.